

- 1. Стоименова, М.** *Експериментално – психологично проучване на невротичността при майки и деца през първата година на образователния процес.* Автореферат на дисертационен труд за присъждане на научна степен „Кандидат на медицинските науки“. Медицинска Академия, Научен институт по неврология, психиатрия и неврохирургия. Катедра по психиатрия. София, 1989г.

Резюме: Дисертационна работа является в своём роде первой попыткой в отечественной литературе исследования динамики невротичности и некоторых обуславливающих ее факторов в определённом этапе жизненного цикла двух исследуемых контингентов - детей, поступивших в первый класс и их матерей.

Среди неврозогенных факторов указанного периода (начало образовательного процесса детей) на одном из первых мест факторы школьной среды. В этой сфере научного познания и исследовательских поисков существуют фрагментированные и преимущественно описательно-теоретические данные, которые не дают целостной социально-психологической характеристики взаимоотношений: мать-ребёнок; ребёнок-школа; ребёнок-брачная дисгармония в родительской семье и пр.

Теоретической постановкой настоящей работы является принятие автором начала образовательного периода детей как играющего определённую патогенную роль по отношению к обеим исследуемым группам, причем психотравмирующее действие распространяются не только на сферу состояния здоровья, но и на сферу социальных: и брачных функций.

Исследование проведено многофазово. Предварительно определённый контингент исследуемых (165 пар матерей и детей) был исследован трёхкратно (в начале и конце первого учебного года и начале следующего) специально подготовленным для этой цели набором психологических и клинических методик: а) тест на невротичность для взрослых (L. R. Derogatis); б) тест детской невротичности (Hock, Hess and Schwarz); в) тест на брачную адаптацию (H. Locke); г) оригинальная тематическая карта.

Результаты исследования показали, что учебный процесс с самого начала является мощным стрессогенным фактором, способствующим обострению или появлению различно выраженных по тяжести невротических расстройств, а также дестабилизирующим семейную структуру и функциональную годность брака родителей первоклассников.

Прослежена динамика невротических расстройств двух основных групп исследуемых которая характеризуется выраженным пиком в конце учебного года и тенденцией к восстановлению показателей до начального уровня после периода летних каникул.

Статистически достоверна зависимость между невротичностью матери и школьной дезадаптацией детей.

Определено большую чувствительностью к психотравмирующим факторам школьной среды обнаруживают дети, поступившие в школу в шестилетнем возрасте. У них слабее выражена тенденция к восстановлению показателей до исходного уровня. Таким образом, подавляющая часть детей с повышенной невротичностью в начале второго учебного года принадлежат группе шестилетних первоклассников.

Трудовая и общественная занятость матери отражается неблагоприятно только в период активного обучения ребёнка, причём до поступления его в школу и во время каникул положительная корреляционная зависимость не устанавливается. Устанавливается, что в данном возрастном периоде дети менее подвластные и чувствительны к дисгармонии в родительской семье.

У матерей, имеющих более одного ребёнка и более длительный стаж брака начало обучения играет более выраженную невротогенную роль, а у матерей с одним ребёнком и более коротким браком преимущественно расстраиваются брачные отношения.

Большее количество детей в семье (2 и больше) определяет больший удельный вес первоклассников с отклонениями в адаптации и невротическими расстройствами.

Анализ выводов исследования указывает на необходимость преимущественно практических профилактических мер медицинского, социального и педагогического характера, применение которых определено может привести к ограничению ранней детской и материнской невротичности.

Summary: The dissertation paper is a first attempt in Bulgarian research to survey the dynamics of neuroticism and some correlated factors during a certain period of the life span of two populations: first-grade children and their mothers. Some of the factors of the school environment contribute significantly to the development of neurosis in this period (the beginning of school). In this field of scientific knowledge and research, only isolated and predominantly descriptive reports are available. No complete accounts have been identified related to the relationships mother and child, child and school, child and marital disharmony between the parents, etc.

This research was based on the author's assumption that the beginning of schooling plays a certain pathogenic role for both populations under study. The traumatic effect of this factor affects both the health status and the social and marital functions.

The research comprised several stages. The subjects (165 mothers and their children) were tested three times (at the beginning and the end of the first year, and at the beginning of the second year of school) using a set of clinical tests: a) Adult Neuroticism Inventory (L. R. Derogatis); b) Child Neuroticism Inventory (Hock, Hess and Schwarz); c) Marital Adaptation Questionnaire (H. Locke); d) Original Thematic Card

The research results indicate that schooling is a powerful stress-inducing factor leading to the emergence or exacerbation of neurotic disorders of variable severity. It also causes marital disorders in the parents.

The dynamic of neurotic disorders displays a peak by the end of the first school year and a trend back toward the baseline values after the summer holidays.

The relationships between mother and child neuroticism and between neuroticism and school maladjustment were found to be statistically significant.

Children who start school at the age of 6 are more vulnerable to the traumatic effects of the school environment, and their return to baseline value after the holidays is less marked. Thus, among children with higher neuroticism at the beginning of the second grade prevail children who started school at six.

Employment and other social activities of mothers have unfavorable effects only during the active school period. No significant correlations were found between such activities and neuroticism before the first school year and/or during the holidays.

During this period, children seemed less sensitive to marital disharmony.

In mothers with longer marital experience and more than one child, the beginning of schooling leads more commonly to neurosis, whereas in mothers with a shorter marital experience and an only child schooling affects predominantly the marital relations.

Fewer children with maladjustment or neurotic disorders are observed in families with two or more children.

The analysis of the research results and the conclusions from the study suggest various prevention measures of medical, social, and pedagogical nature. Such measures may lead to reduction in mother and child neuroticism and its unfavorable consequences.

Публикации в чуждестранни научни списания

2. Сабева, Р.К., Илиева, П.З., Стоименова, М. Й. *Пароксизмальные состояния при неврозах*. Журн. невропатол. и психиатр. – 1989. – № 12, с.12-17.

Summary:

S u m m a r y. Sixty-eight patients with paroxysmal conditions of neurotic genesis were examined. The patients' condition was marked by demonstrative (hysterical) attacks and vegetovascular crises (panic attacks). The clinical and psychophysiological analyses were made. The clinical criteria were elaborated for differential diagnosis of vegetative crises in hysterical and obsessive-phobic neuroses. The psychophysiological patterns are provided, characteristic of the whole patients' group with neurotic paroxysms and specific patterns for different types of paroxysms are distinguished.

3. Тарковская, Б., Данилова, М., Попов, Б., Стоименова, М. *Психодиагностика спматотформных расстройств методикой SCL-90*. Социальная и клиническая психиатрия, Москва, 3, 1999, 10-15.

Summary:

The study is an attempt to improve the ability to diagnose somatoform disorders using a methodology SCL-90-R. Self-reported test results are compared with the clinical observation and the results of the treatment. Have established symptoms that completely cover the diagnosis neurosis, and somatoform disorders specific psychological abnormalities. It can be expected that a good opportunity for accurate diagnosis of these diseases in the future.

Публикации в научни списания в България

4. Кокошкарлова, А., Мутафов, И., Стоименова, М. *Съкратен вариант на ММРІ – ММРІ-380. Съобщение: Основни скали*. Неврол., психиат, и неврохирургия. С. – XXVII, 1989, №1; 20-27.

Резюме:

А. Кокошкарлова, И. Мутафов, М. Стоименова -- *Сокращенный вариант ММРІ ММРІ-380. Сообщение I. Основные шкалы.*

Резюме. Представлены результаты стандартизации ММРІ-380 — сокращенный вариант ММРІ, предложенный одним из авторов (А. Кокошкарловой, 1984). ММРІ-380 разработан в форме брошюры, удобной для групповых исследований и машинной обработки. Клинический профиль теста содержит 4 шкалы достоверности и 9 клинических шкал. Уменьшение утверждений до 380 учитывало сохранение и ряда дополнительных шкал. Более значимые изменения проведены в шкале В, которая редуцирована с 64 до 42 утверждений. Сокращена также и шкала социальной интроверсии с 70 на 23 утверждения, а шкала интересов (МЖ) полностью элиминирована. Указаны основания для проведенных сокращений. Стандартизация ММРІ-380 проведена на 534 здоровых лицах — 322 женщинах и 212 мужчинах. Вся разработка данных выполнена при помощи машин. Вычислены нормы основных шкал, отдельно для женщин и для мужчин, а также и для различных возрастов. В качестве приложения даны профильные бланки ММРІ-380, отдельно для мужчин и для женщин, разработанные после трансформации первичных оценок в стандартные (корректированные Т-баллы).

A. Kokoshkarova, I. Mutafov, M. Stoimenova -- *MMPI-380 - a Reduced Variant of MMPI. Part One. Basic Scales*

S u m m a r y. The results of the standardization of MMPI-380 — a reduced variant of MMPI — suggested by one of the authors (A. Kokoshkarova, 1984), are presented. MMPI-380 is developed in a brochure form suitable for group examinations and machine processing. The clinical profile of the test contains 4 validity scales and 9 clinical rating scales. Cutting down the statements to 380 is done in compliance with the preservation of a number of additional scales. Rather significant changes are introduced in scale B where the statements are reduced from 64 to 45. Also reduced is the scale for social introversion — from 70 to 53 statements, while the scale of interests (MJ) is entirely discarded. The underlying reasons for the abbreviations made are outlined. MMPI-380 standardization is carried out in a series of 543 healthy persons — 322 women and 212 men. Overall data processing is done by computers. The norms for the basic scales are calculated separately for women and men, and for the various age groups as well. The profile forms of MMPI-380 are submitted as appendices; separately for men and women, worked out after transformation of the primary assessments into standard ones (corrected T-values).

Неврол., психиат. и неврохир. — София, XXVIII, 1989, № 1
Nevrol., psihiat. i nevrohir. — Sofia XXVIII, 1989, No. 1

Поступила — март 1988
Received — March 1988

5. Кокошкарлова, А., Стоименова, М. *Резултати от провеждането на MMPI-380 Derogatis при невротично болни*. Неврол., психиат. И неврохирургия, - С., XXVII, 1989, № 6, 34 — 41.

Резюме:

А. Кокошкарлова, М. Стоименова - *Резултати применения MMPI-380 и теста Derogatis у невротиков*

Резюме. При помощи двух психометрических тестов — MMPI-380 и теста Derogatis изучали группу из 30 больных невротиков. Сравнивали результаты обоих тестов. При MMPI-380 у исследованной группы невротических больных наблюдали характерное повышение шкал невротической триады — гипохондрии, депрессии и истерии, а также и шкалы психастении. Использовали ряд дополнительных шкал, стандартизованных для MMPI-380, которые предоставляют дополнительную информацию относительно нарушенных адаптивных возможностей и социально-психологических особенностей исследованных больных, соответствующую личностного фона невротического расстройства, представляющих определенных терапевтический интерес.

Тест Derogatis содержит более широкий спектр сравнительно более гомогенных невротических синдромов, более близких к современной классификации неврозов. Вместе с тем, он имеет преимущества гораздо более экономного скринингового инструмента. В исследованной группе невротически больных установлены четкие повышения по всем шкалам теста. Тест Derogatis регистрирует более убедительно, чем MMPI-380 наступившее улучшение состояния больных в ходе лечения. Разрабатывается болгарская стандартизация теста, что будет способствовать более широкому внедрению его в практику.

MMPI-380 сохраняет свое место в психодиагностике неврозов в клинических условиях, особенно, благодаря данным дополнительных шкал, проследивающих состояние и динамику ряда значимых для невротического расстройства параметров личности.

A. Kokoshkarova, M. Stoimenova — *Results of the Application of MMPI-380 and Derogatis Test in Neurotic Patients*

S u m m a r y. A group of thirty neurotic patients are studied using two psychometric tests — MMPI-380 and Derogatis. MMPI-380 represents an abridged MMPI variant, suggested by the author. The results of the two tests are comparatively evaluated. In the group of neurotic patients examined by MMPI-380 there is a characteristic rise of the neurotic triad scales — hypochondriasis, depression and hysteria — and of the psychasthenia scale as well. A number of supplementary scales standardized for MMPI-380 are used, yielding additional information about the impaired adaptive potential and psychosocial peculiarities of the patients under study, respectively, about the personality background of the neurotic derangements, which peculiarities are of definite interest therapeutically.

6. Стоименова, М. Резултати от скринингово проучване на интактни с психиатричните служби брачни двойки със самооценъчната методика SCL-90-R на L.R. Derogatis. Програма за комплексно изследване на човека и неговия мозък. В Сборник доклади на междуведомствен програмен съвет, София, 1990, 43-48.

Резюме:

В проведено от нас изследване си поставихме задачата да определим причинно-следствената връзка между разстройствата в париялните отношения и степента на невротичност у партньорите. Обект на изследването бяха 200 интактни брачни двойки, родители на деца между 4 и 7 годишна възраст. Основната методика за определяне на психогенния стрес беше тестът на Derogatis, стандартизиран от А. Кокошкарлова.

Основните изследвани величини са по скалите на: соматизиране, натрапливост, сензитивност, депресия, тревожност, агресия и враждебност, фобии, параноидни тенденции и психотичност. Трите глобални индекса изразяват сумарно психичното разстройство, което позволява да се изрази в различни аспекти психопатологията независимо от наличната корелация.

7. Стоименова, М. *Соматоформните разстройства – едно голямо диагностично и терапевтично предизвикателство*. Психосоматична медицина, V IX, 2, 2000; 89 – 97.

Резюме:

РЕЗЮМЕ. Изложени са някои данни и гледни точки върху психологичните и биологичните аспекти на етиологията и патогенезата. Отделено е значително място на проблемите на нозологията и класификацията, като се прави изводът, че като нова рубрика в МКБ соматоформните разстройства вероятно и напред ще търпят промени в таксономията и диагностичните критерии. Споменати са някои "новооткрити" болести - по-редно превъпласение на соматоформните разстройства. Накратко са отбелязани съвременните тенденции в лечението с акцент върху когнитивно-поведенческите методи, които изглеждат най-перспективни при този контингент.

SUMMARY. Some data as well as view-points are presented on the psychological and biological aspects of the etiology and pathogenesis. The problems of nosology and classification are discussed at some length and the conclusion is drawn that as a new chapter in the ICD the somatoform disorders will probably be the subject of further changes with regard to taxonomy and diagnostic criteria. Some "newly discovered" diseases are mentioned: the most recent reincarnations of the somatoform disorders. The contemporary trends in therapy are succinctly reviewed with an accent on cognitive-behavioral methods, which seem to be the most promising in this group of patients.

Публикации в рецензирани сборници от проведени научни форуми

8. Stoimenov, J., Monov, A., Koev, G., Dimitrova, P., Stoimenova, M., Ivanov, V. *Preliminary clinical results from treating schizophrenic patients with hemodialysis*. In Detoxicationsverfahren bei neuropsychiatrischen Erkrankungen/Ed. Ernst, K. Seidel, K. Volk and Gesundheit, Berlin, 1982. Pp. 50-55.

Abstract:The author reviews available reports on the effects of renal dialysis on schizophrenia and offers critiques of these studies and their conclusions. He also addresses the possible mechanisms of action for hemodialysis on the psychoses, along with the risks inherent in dialysis research.

9. **Стоименова, М.** *Проблеми на сексологията и половото възпитание.* В Някои проблеми на психичното здраве на подрастващото поколение. Научно методичен съвет „Медицина и биология“, Плевен, 1986. Сб. научни разработки п/р на проф. С.Аврамов, с. 43-58.

Резюме:

В работата са застъпени съвременните виждания върху актуалността на проблема за навременното и правилно структурирано полово възпитание на подрастващото поколение. Ранното полово съзряване, разкрепостяването на традиционните за патриалхалното общество виждания върху брака, семейството и половото общуване налагат изграждането на нови стратегически програми за превенция на непланираната бременност и нарастващите венерически заболявания. Революцията на новия технически век донесе и революционни промени в близките контакти на хората. Промяната в социалния статус на жената и отредената ѝ нова роля на труженик, учен и ръководител наложиха свободния избор на образование и професия. Откъсването от семейството, често налагащата се миграция (свързана с ново учебно заведение или работа) увеличават възможностите за нови контакти и последващи близки връзки. Отсъствието на пълноценно познание по въпросите на сексуалното общуване са предпоставка за сериозни последици в биологичен, медицински и социален аспект.

В работата се подчертава необходимостта от привличане към сътрудничество на добре подготвени в областта на сексологията и възпитанието в полова култура специалисти от различните медицински, педагогически и социални структури.

10. **Кокошкарлова, А., Стоименова, М., Николкова, С.** *Експериментално-психологичен подход при проучване на разстроените брачни отношения при неврозите.* V Национален конгрес по психиатрия, София, 14-16 ноември, 1986. Сб. рез. 97-98.

Резюме:

Разстроените брачни отношения са предмет на нарастващ интерес при проучване на механизмите на възникване на неврозите. По честота те заемат първо място сред психотравматичните преживявания на невротично болните при ретроспективното им проследяване в предшествувания заболяването период. Затова интервенциите върху семейно-брачните отношения днес са съществен елемент на съвременния психотерапевтичен подход при неврозите

Проучва се комплекс от психологични методи, с помощта на които може да се получи релевантна информация за определени аспекти на отношенията в брачната двойка: а) тест за брачна адаптация, измерващ степента на психична съвместимост и удовлетвореност от сексуалните отношения на партньорите; б) Гийсен-тест за преценка на очакванията към брачния партньор и взаимната перцепция; в) брачен Роршахов опит за обективно наблюдение на интеракциите в двойката и др. Възможностите на посочените методи се илюстрират с резултатите от прилагането им при невротично болни и при интактни (неклинични) брачни двойки.

11. Стоименова, М. *Брачна адаптация и невротичност. Скринингово изследване*. Работно съвещание по тема 5.1. от Програмата за комплексно изследване на човека и неговия мозък. София, 25 декември, 1987. Научно информационни обзори, 1987, 23-29.

Резюме:

Резюме: Изследването си поставя за цел да установи характера на нарушените отношения в брачната двойка от позицията на трите детерминиращи фактора определящи брачната съвместимост: общуване и всякакъв вид взаимодействия обусловени от пространствено-временната близост на партньорите; сходство на социалните и личностови характеристики на двойката и междуличностната привлекателност, като следствие от сходството на личностовите характеристики, мнения, оценки и отношения.

Обект на наблюдението са 200 произволно избрани семейства с единственото изискване двойката да има дете на възраст от 4 до 7 години. Възрастта на участниците е от 21 до 43 години при жените и от 22 до 50 при мъжете, като 84% от всички анкетирани са между 23 и 36 години.

Със специални методики е събрана информация по отношение на медицинска, социално битова и брачна анамнеза. Изследването на невротичността се извършва с методиката за невротичност на LRD.

След статистическата обработка на данните установихме, че 13% от мъжете и 15.5% от жените посочват брака си като „нещастен“; с данни за повишена невротичност са 20.5% от изследваните при средна възраст на групата 34 години. Съвпадението на данните за повишена невротичност и анамнестична информация за предходни невротични оплаквания са регистрирани при 96.3% от пробандите заявили такива оплаквания. Стойностите по всички скали за невротичност са по-високи в групата на жените, а оценките характеризиращи брачните взаимоотношения - по-ниски.

НАУЧНА ДЕЙНОСТ, НЕСВЪРЗАНА С ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЯ

Публикации в научни списания в България

12. Цонев, Ц., Стоименова, М. *Сексуалната престъпност в Плевенски окръг.* - Бюл. НИИ неврол., психиатр. и неврохирург. 1983, № 3, 81 - 83.

Резюме:

Проведено е проследяване на преминали в периода 1989 – 2003г лица за освидетелстване по повод на извършени сексуални посегателства. Психични отклонения са регистрирани в 18% от всички освидетелствани лица. По време на инкриминацията в психоза са били само 2 освидетелствани. При повече от половината (53,6%) деянието е извършено след употреба на алкохол. Установихме преобладаваща личностна патология (психопатия) с нарушен контрол върху влеченията и импулсите.

13. Попов, Я., Стоименова-Попова, М. *Анализ на невротичността при Lichen Ruber Planus*. Психосоматична медицина, 1997, Т.5, 2, 18-21.

Резюме: Целта на настоящата работа е да се извърши анализ на невротичните разстройства при Lichen Ruber Planus като се сравнят доминираните синдроми по пол. Използван е въпросник за невротични тенденции и личностови особености (ВНТЛО – А. Кокошкарлова, 1976). Установената невротичност в най-голяма степен е свързана с кожното заболяване, тъй като не се намират други причини, обуславящи тяхното възникване.

Summary: Our current review gives analysis of neurotic disorders in patients with lichen ruber planus, comparing predominant syndroms in the different sexes. We have used a questionnaire of neurotic tendencies and personal features of patients (QNTPF – A. Kokoshkarova, 1976). The neuroticism established is mostly related to the dermatological disease due to absence of other suspected causes for their appearance,
Key words: neurotic disorders, lichen ruber planus.

14. Дачева, В., Димов, В., Стоименова, М., Дръндарска, И. *Върху проблема за психозите при системен Lupus Erythematosus на два случая.* Ревматология, VIII III, 2000, 28-32.

Резюме. В широкия клиничен спектър на СЛЕ влизат и лупусните психози, приемани при наличие на депресия, мания, параноя, халюцинации или кататония и липса на други причинни фактори. Докато проблемите за честотата, анатомичния субстрат и патоморфологичния механизъм на лупусните психози имат предимно теоретичен характер, то тяхната диагностика и оптимална терапия представляват непосредствен практически интерес. В потвърждение на трудностите, свързани с диагностицирането и лечението им, привеждаме два случая. При първия пациентката П.Щ.П., 72 год., след недооценена 6-месечна психотична интродукция развива делириозно-аментивен синдром и параноидна налудност, успоредно с фебрилитет, белодробна находка, ставен синдром, лимфопения и ускорена СУЕ. През следващите 3 мес. е лекувана последователно в психиатрична, пулмологична и неврологична клиника предимно с психотропни и антибиотични средства, при неточна интерпретация на постепенно прибавящите се екзантем, протеинурия, хипертония, а дори и на позитивираниите имунологични проби за СЛЕ. След преоценка на диагнозата и последващо лечение с кортикостероиди (КС), антикоагуланти, антиагреганти и пр. настъпва бавно нормализиране на соматичния и психичния статус и изписване с поддържащи дози на КС и психотропни средства. Вторият случай е А.Х.А., 26 год., със СЛЕ от 1 год. и с нова екзацербация след самоволно прекратяване на поддържащото лечение. След безрезултатно третиране с КС пулсово и перорално на фона на $t\ 39^{\circ}\text{C}$ се появяват тревожно-ажитирано състояние със суицидна нагласа, дезориентация, психомоторна възбуда, възприятно-представни разстройства. След медикаментозно седирание – преход в кататонен ступор и мутизъм. Въпреки терапията с антибиотици и имуновенин на фона на КС и психотропни средства пациентката разви двустранна пневмония и последва екзитус.

Summary. The wide clinical spectrum of systemic lupus erythematosus (SLE) comprises and the lupus psychoses, accepted in the presence of depression, mania, paranoia, hallucinations or catatonia with no other cause. The incidence, morphology and pathophysiological mechanism of lupus psychoses are theoretical problems but their diagnosis and adequate treatment are of practical interest. We report on two cases thus confirming the difficulties in diagnosis and therapy of lupus psychoses. The first case is a 72 years old female patient. After an underestimated 6-month psychotic introduction she developed a delirious-amential syndrome and paranoid delusion, together with fever, lung disorder, articular syndrome, lymphopenia and elevated ESR. For the next three months she has been medicated with psychotropic drugs and antibiotics consecutively in psychiatric, pulmonary and neurological clinics because of an inexact interpretation of the gradually interpolating exanthema, proteinuria, hypertonia and even the positive immunological tests for SLE. After a reassessment of the diagnosis followed by a treatment with GCS, anticoagulants, etc. the somatic and psychic status normalized slowly and the patient was discharged from hospital with supporting doses of GCS and psychotropic drugs. The second case is a 26 years old patient with a year lasting SLE and with a new exacerbation after self-willed stopping of the supporting therapy. After pulse and per os treatment with GCS, an agitated anxiety with tendency to suicide, disorientation, psychomotor excitement and mental perception disorders occurred accompanied by fever of 39°C . After a sedation the patient fell into a catatonic stupor and mutism. In spite of the administered therapy with antibiotics and immunovenin and medicated with GCS and psychotropic drugs, the patient developed bilateral pneumonia and died.

Key words: lupus erythematosus, systemic/physiopathology; psychotic disorders: glucocorticoids, synthetic

15. Якимова, Р., Хранов, Г., Стоименова, М., Ценов, Ст. *Дългосрочно натуралистично наблюдение на влиянието на оланзапин върху индекса на телесна маса и върху серумните концентрации на глюкоза, триглицериди, холестерол.* Психосоматична медицина, XVI, 2008, 1/2, 128-136.

РЕЗЮМЕ: Метаболитният синдром е често срещан здравен проблем в съвременното ни. Затлъстяването е основен рисков фактор за неговото развитие. Прилагането на атипични антипсихотици (ААП) поставя този патологичен симптомокомплекс във фокуса на внимание на практикуващите психиатри. 41 пациента с шизофрения или БАР, приемащи оланзапин в натуралистични условия, са проследени систематично през период от 18 месеца. Четирикратно през равни интервали са регистрирани индекс на телесна маса (ИТМ) и серумни концентрации на глюкоза на гладно, холестерол, триглицериди. ИТМ се покачва значително още през първите шест месеца, като извадката преминава в амплитудата на наднормено тегло още в първите 6 м., след което не се наблюдава значимо допълнително покачване на теглото до края на наблюдението. Стойностите на трите лабораторни показатели се покачват също отрано, но остават в границите на референтните амплитуди. При нито един пациент от наблюдаваната извадка не е регистриран метаболитен синдром и никой не прекратява преждевременно лечението си поради неблагоприятни метаболитни ефекти, но динамиката на проследяваните параметри подкрепя необходимостта от редовното им мониториране по време на лечение с ААП.

Ключови думи: Метаболитен синдром, атипични антипсихотици, оланзапин, глюкоза на гладно, холестерол, триглицериди, индекс на телесна маса (ИТМ).

Публикации в пълен текст в рецензирани научни сборници на научни звена или доклади от научни прояви

16. Стоименов, Й., Монов, А., Димитрова, П., Стоименова, М., Георгиев, Б., Иванов, В. *Ранние клинические результаты при применения гемодиализа в лечение больных шизофрениии*. International symposium „Detoxikationsverfahren bei neuropsychiatrischen Erkrankungen“, Berlin, 12-13 März, 1981, Сб.рез.17-18.

Резюме: Авторите обобщават данни от текущо лечение чрез хемодиализа с PAN мембрани на 10 пациента в хронична форма на шизофрения и с различна степен на изява на апатико-абуличен синдром. Средната продължителност на болестния процес е 10.7 години. Диализата се провежда с диализатор RP 610; при кръвен поток 250 мл / мин; Поток на диализата: 500 мл / мин; продължителност: 3 часа; съдов достъп: антебрахиални вени. Диализата се извършва двукратно през първите 2 седмици, след което е един път седмично в продължение на 4 седмици и два пъти месечно през следващите 16 седмици. Общият курс на лечение е 16 диализи за период от 24 седмици. Режимът на лекарствена терапия не е променян или прекъсван. При 70% от пациентите се регистрира приповдигнато настроение, на моменти до хипоманийно в интервала II - IV седмица. При двама от пациентите тази промяна в настроението и двигателната активност бе наблюдавана през целия курс на лечение. На този ранен етап от нашето наблюдение считаме, че хемодиализа повлиява психичната симптоматика свързана с редукция на енергетичен потенциал.

17. Стоименова, М. *Особености на лечението на половите разстройства*. Научна сесия 100 години Окръжна болница Пазарджик, 27-29. XI. 1981, Сб. рез. 149-151.
Резюме:

В доклада се разглеждат разстройствата в половото общуване не като обект на биологичната болест, а като нарушение в поведението и дейността на половата двойка с последващо разстройство на нейната сексуална адаптация и адекватност.

Разглежда се същността на париопатиите като първични психогенни полови разстройства върху, които се наслояват болестни симптоми – вторични соматогенни и/или психогенни полови разстройства – сексопатии.

18. Стоименова, М., Гайдарова, Р., Коев, Г., Стоименов, Й. *Амнестический (корсаковский) синдром – клиника и динамика исходных состояний*. В Клиника и лечение алкогольных психозов. Сборник научных трудов п/р акад. Г. В. Морозова, Москва, 1984, 16-22 .

Резюме:

Проведено клинико-катамнестическое, клинико-динамическое и экспериментально патологическое исследование 42 больных корсаковским психозом с длительностью заболевания до 11 лет. Установлено, что по мере нарастания тяжести исходного состояния (от органического снижения личности до псевдопатологического слабоумия) увеличивается длительность злоупотребления алкоголем и возраст больных к моменту развития психоза. В наших наблюдениях отмечалось 5 типов дебюта корсаковского психоза: атипичный алкогольный делирий, оглушение, спутанность сознания и постепенное развитие заболевания с кристаллизацией корсаковского синдрома. Полученные данные позволяют представить синдромокинез заболевания. Особенно значимым в этом отношении является то, что в рамках корсаковского психоза переходами по Викку могут быть не только синдромы помрачения сознания, но и непосредственно сам корсаковский синдром. Результаты работы позволяют более дифференцированно подходить к вопросам профилактики, терапии, и реабилитации больных корсаковским психозом.

19. Стоименова, М. *Система, структура и проблеми на сексологията*. Обучителен модул по сексология. Девета научно-практична конференция посветена на 40-годишнината от социалистическата революция в България. В. Търново, 30. XI. 1984.

Програма на обучителния модул:

I. Сексологията като наука за пола

1. Особенности на половата принадлежност

2. Париететни проблеми

3. Проблеми на двойката с обществената формация

II. Обща сексология

1. Филогенетично развитие на пола

2. Полът в човешкото общество

- III. Специална сексология
 - 1. Онтогенетично развитие на пола
 - 2. Полова идентификация и възрастови периоди
 - 3. Копулативен цикъл
- IV. Медицинска сексология
 - 1. Етиология и патогенеза на половите разстройства
 - 2. Клиника и диагностика
 - 3. Лечение и профилактика
- V. Физиологична/функционална система на пола
 - 1. Входна информационна подсистема
 - 2. Програмираща подсистема
 - 3. Управляваща подсистема
 - 4. Изпълнителна подсистема
 - 5. Подсистема на обратната връзка
- VI. Полови аномалии
- VII. Полови разстройства
- VIII. Сексопатии
- IX. Транссексуалност
- X. Девиантни състияния

20. Стоименова, М., Милев, Р., Попов, П. *Клинические, психологические и социально-культурные характеристики лиц, совершивших сексуальные преступления.* Профилактика общественно опасных действий психически больных. Сборник научных трудов п/р акад. Г.В. Морозова. Москва, 1986, 104-110.

Резюме: Работа основана на анализе результатов судебно-психиатрических экспертиз 77 лиц, привлекаемых к ответственности за сексуальные преступления. Все обследованные мужчины в возрасте от 16 до 70 лет. Изучение судебно-психиатрического материала показало, из всех обследованных - вменяемыми признаны 80,5%, невменяемыми - 19,5%. Больные с последствиями органического поражения головного мозга различной этиологии составляют наиболее многочисленную группу – 36,1%. Группа больных шизофренией составляла 11,9%; с олигофренией - 6,5%; с хроническим алкоголизмом – 4,9%. В группе лиц не страдающих психическими заболеваниями в большинстве наблюдений имелись признаки эмоциональной неустойчивости с вегетативной дисфункцией. Анализ клинического материала показал что общественная опасность исследованного контингента довольно высока в возрасте 18-30 лет и ослабевает после 35 лет. Из полученных данных можно судить о частоте половых правонарушений среди лиц, страдающих органическими заболеваниями головного мозга, психопатиями и шизофренией, о сравнительной лёгкости совершения ими противоправных сексуальных действий, по видимому, обусловленной своеобразным сочетанием психопатологических структур и глубиной сексуальных расстройств.

21. M. Stoimenova, E. Zvetanova, M. Stankushev, V. Zhesheva, K. Kachev *Alcoholism – haematological and biochemical signs.* Haut comite d’etude et d’information sur l’alcoolisme, 1 ere Biennale HCEIA. Palais de l’Unesco, Paris 30th November – 1st December, 1989. Abstracts, p.45.

Summary:

Alcoholism develops as a result of multiple factors and according to its own complicated dynamics.

Several authors stress and demonstrate the role of various factors and mechanisms, some being considered as predisposing, i.e. causing the development of the pathological state, while others develop in the course of abuse, hence creating conditions conducive to the development of the pathological state.

Some of the changes observed may be used for diagnostic purposes.

There are many haematological and biochemical indicators, those giving most information in the case of the patients examined being the volume of erythrocytes, GTP and aggregation of thrombocytes. Taken in conjunction, these indicators are far more sensitive than when used independently.

22. Стоименова, М. *Клинические особенности неврозов*. Клинические и организационные вопросы общей и судебной психиатрии. П/р А.П.Чуприкова и Й.Стоименова. Киев-София, 1993, 87-89.

Резюме: Представлений погляд автора щодо систематизації невротичних розладів. Запити є загальними і різні прояви невротичних симптомів, що визначають симптомів класифікацію окремих невротичних розладів та їх причин – біологічних і психосоціальних.

Summary: This paper reveals the author's viewpoint on the systematization of neurotic disorders. The scholar examines the common and diverse manifestations of the neurotic symptoms defining the symptom classification of various neurotic disorders, as well as their causes – biological and psychosocial.

23. Стоименов, Й., Стоименова, М., Коева, П., Коев, Г., Попов, П., Стоименова, Л. *Психиатрическият Енциклопедическият Словарь*. АИ „Марин Дринов“, София, 2003, 1190. Език: Руски, превод и медицинска редакция – М. Стоименова.

ISBN 954-430-763-X Цитирания - 33

Рецензия:

Человеческое знание развивается удивительно быстрыми темпами. Фиксация, хранение и использование информации все больше движутся в направлении ее ежедневного применения с использованием огромных возможностей компьютерных технологий. Кто-то даже предсказывает конец печатному слову. Но такой крайний взгляд вряд ли можно считать правомерным. Книга имеет свои преимущества, создавая определенные удобства при ее использовании и даже вызывая специфические положительные эмоции. Но я считаю, что при издании книг (источников научной информации) необходимо учитывать особенности времени. Невероятная и все более усиливающаяся динамика жизни делает в некоторой степени анахроничными монографические труды, поэтому обзорные справочники и словари становятся все более актуальными.

Настоящий словарь является как толковым, так и эпонимическим и этимологическим: в нем указано происхождение терминов и дано их обозначение на латинском или греческом языке, реже — на других языках (французском, немецком, английском, итальянском). Его характерная особенность — широкое использование синонимических терминов, которыми богата медицина вообще и психиатрия в частности (с соответствующими ссылками на их детальное объяснение), что весьма важно как для специалиста, так и непрофессионала.

Другая существенная особенность словаря — это исчерпывающая информация о терминах посредством раскрытия их содержания, охватывающего различные их подвиды, формы и т. д., конечно, в тех случаях, когда это возможно и необходимо.

При терминах, в отношении которых мнения разных авторов существенно различаются, указаны отдельные точки зрения, что значительно расширяет кругозор читателя. В большинстве случаев авторы выражают также свою трактовку.

Положительной стороной словаря является то, что в тексте указываются годы жизни упомянутых в нем авторов, их национальная принадлежность. Такая информация очень необходима для правильной ориентации.

В словарь включены термины, отражающие как нормальную психическую жизнь, так и (особенно) человеческую психопатологию, сформулированную отдельными симптомами, синдромами и нозологическими единицами. Отметим в этом отношении его полноту: считаю, что невозможно найти такой психиатрический термин (даже среди наиболее редко встречаемых), который бы не нашел места в словаре.

Словарь содержит также значительную информацию из сходных с психиатрией областей: медицинской клинической психологии, психосоматической медицины, психотерапии и др. Это еще больше повышает его теоретическое и практическое значение.

Словарь может быть ценным пособием не только специалистам по психиатрии, но и всем врачам ввиду того, что каждый из них в своей практике сталкивается с психическими проблемами пациентов. Им смогут пользоваться также немедицинские специалисты — психологи, социальные работники и др., которые в своей деятельности контактируют с психически больными людьми. Являясь широким информативным источником, словарь может быть полезен людям, имеющим личные и семейные психические проблемы.

Владимир Иванов, профессор,
доктор медицинских наук

24. Стоименов, Й., Стоименова, М., Коева, П., Коев, Г., Попов, П., Стоименова, Л. *Психиатрический Энциклопедический Словарь*. Второ допълнено издание. МАУП, Киев, 2003, 1200. Език: Руски, превод и медицинска редакция – М. Стоименова. ISBN 966-602-306-X

Рецензия:

Выход в свет “Психиатрического энциклопедического словаря” проф. Й. Стоименова и соавторов является важным событием в жизни психиатров стран СНГ. XX век был периодом становления психиатрии как научно-медицинской дисциплины, создания ее организационных форм, позволяющих приблизить соблюдение прав психически больных к правам обычного человека, периодом преодоления национальных барьеров и создания общемировой психиатрии. Данный словарь является серьезным вкладом в информационное обеспечение современной психиатрии, в толкование тех или иных терминов, в сближение русскоязычной психиатрии с мировой.

Русскоязычная психиатрия, по-прежнему объединяющая психиатров стран СНГ, имеет тесные двусторонние связи с психиатрией славянских стран. В данном случае болгарские специалисты обогащают нас своими знаниями. Эпоха глобализации не только не исключает явлений регионального прогресса, но, как нам кажется, может способствовать расцвету тех или иных явлений культуры, медицины и науки в отдельных исторически сложившихся общностях – этносах.

Проф. Й. Стоименов известен своими трудами в области социальной и судебной психиатрии. В течение многих лет он активно сотрудничал с советскими психиатрами, многократно был участником всесоюзных конференций и симпозиумов. В свою очередь он неизменно гостеприимно принимал у себя русских и украинских коллег. Как положительный факт отметим, что в данном словаре просматривается влияние словарей В. М. Блейкера, выдающегося украинского психиатра, чей талант особенно ярко проявился в систематизации, толковании сложного понятийного аппарата психиатрии. Сравнительно недавно украинскими и болгарскими психиатрами издан совместный сборник научных трудов “Клинические и организационные вопросы общей и судебной психиатрии” (Киев – София, 1993 г.), который сегодня является библиографической редкостью. От болгарской стороны главным редактором был проф. Й. Стоименов. Издание предлагаемого энциклопедического словаря в Киеве несомненно будет способствовать дальнейшему укреплению связей украинских, русских и болгарских психиатров.

Словарь дополнен кратким именованным указателем наиболее известных ученых в области психиатрии и сходных с ней областей. Даже в таком “сжатом” виде указатель показывает, насколько широко освещена в словаре деятельность этих ученых, внесших огромный вклад в сферу развития и совершенствования человека.

*Анатолий Чуприков, профессор,
доктор медицинских наук,
заслуженный деятель науки
и техники Украины*

25. Стоименов, Й., Стоименова, М., Коева, П., Коев, Г., Попов, П., Стоименова, Л. *Психиатричен Енциклопедичен Справочник*. АИ «Марин Дринов», София, 2004, 1196. Цитирания – 3.

ISBN 954-430-987-X (978-954-430-987-9)

Резюме:

Представеният в този вид и обем „Психиатричен енциклопедичен справочник“ може да се определи като уникално българско произведение за тази специфична медицинска дисциплина. Има сериозно основание да се приеме и като един от най-пълните психиатрични справочници в световната литература от тази област.

Като особено ценно негово качество трябва да се изтъкне обхватът освен на строго специфичната психиатрична терминология (в нейния най-пълнен обем) и на твърде широк кръг понятия от много, свързани с психиатрията, медицински и немедицински дисциплини.

Авторите правилно определят книгата си като справочник, а не като речник. В нея понятията, освен че са преведени, са обяснени така, че да бъдат особено полезни за твърде широк читателски кръг. С основание може да се каже (а това сериозно се изтъква и от рецензентите), че „Психиатричен енциклопедичен справочник“ ще бъде ползван и изключително полезен освен за психиатри, психолози, психотерапевти, а също така и за лекари от различните медицински дисциплини, за социолози, юристи, педагози и за всички, които биха искали да получат информация и най-бърза справка в тази специфична област.

Заслужава да се отбележи, че в справочника са включени повече от 16 000 понятия — около 12 000 първични (основни), а останалите като дубликати. На специалистите у нас не е известна книга, включваща такъв брой термини, ползвани в областта на психиатричната наука и практика.

В този обем и със същото съдържание авторският колектив вече е осъществил издаването на книгата на руски език („Психиатрический энциклопедический словарь“, 2003, Киев). Според обективна информация книгата се разпространява широко във всички страни, ползващи руски език, посреща се с голям интерес от много читатели, а специалистите, вече запознали се с нея, дават много висока оценка на произведението.

Предговор:

Представеният справочник в този му вид е както тълковен, така и епонимичен и етимологичен: даден е произходът на термините и тяхното обозначение на латински или гръцки език, по-рядко на други езици (френски, немски, английски, италиански). Като характерна особеност на справочника трябва да се изтъкне много широкото използване на синонимни термини, каквито често се срещат в медицинската, а и в психиатричната литература в частност (със съответните препратки към тяхното подробно обяснение), което е твърде важно за специалистите — за повишаване на тяхната обща култура и професионалната им осведоменост а така също и за непрофесионалистите, помагайки им да се ориентират бързо, най-пълно и най-правилно в непознатата им материя.

Друга съществено особеност на книгата, това е изчерпателната информация за термините чрез обяснение на тяхното съдържание, обхващайки техните различни подвидове, форми и т. н., разбира се, в случаите, когато това е възможно и необходимо. По такъв начин се създава по-пълна представа за разнообразните прояви на всяко дадено явление.

При термините, за които дефинициите (респ. описанията) на различните автори съществено се различават, са дадени различните гледни точки, а там, където са приели това като необходимо, авторите на справочника изразяват и своята трактовка.

Положителна страна на справочника е и това, че за представените в него имена на наши български и чуждестранни психиатри, психолози и други специалисти са отбелязани тяхната националност, годините на раждането и смъртта им — информация, която е необходима а правилната и по-пълната ориентация на читателя и каквато липсва в повечето от литературните източници.

При запознаването със справочника се вижда, че в него са включени както термини, отразяващи нормалната психична деност, така и (особено) човешката психопатология, отличаваща се с отделните симптоми, синдроми и описанията в миналото, а също така и включените в настоящите ръководства и класификации нозологични единици. Заслужава добре да се подчертае в това отношение неговата пълнота — искам да изтъкна това, че почти е невъзможно да се открие такъв психиатричен термин (даже и сред най-рядко срещащите се), който да не е намерил място в предлагания справочник. Освен богатата информация за клиниката на психичните заболявания, тук са включени достатъчно данни за тяхната цялостна диагностика, за профилактиката и лечението им.

В предлагания вид справочникът съдържа също значителна информация от близки до психиатрията дисциплини — психология (и особено медицинската психология), психосоматичната медицина, психотерапия, психофармакология, социология, наркология и др. Това още повече повишава неговото практическо и теоретическо значение и разширява кръга на специалистите, на които той може да бъде полезен.

Справочникът може да бъде ценно пособие за всички лекари (разбира се, най-вече на работещите в областта на психиатричната специалност) поради това, че всеки лекар в своята практика има нужда от такъв вид информация във връзка с психическите проблеми на своите пациенти. От него могат да се ползват и много немедицински специалисти, които в своята дейност имат контакти и с психично болни. Като нагледен и осигуряват бързи справки информационен източник, той вероятно ще бъде обект на търсене и сред много от хората, имащи лични и семейни проблеми в тази медицинска област, както и от страна на всеки желаещ да разшири своята култура и познания от областта на психопатологията.

Убеден съм, че след получаване на много висока оценка руското издание („Психиатрический энциклопедический словарь“) което твърде интензивно ще се разпространява в много страни, българското издание безусловно ще се посрещне с голям интерес от медицинските и много други специалисти.

Професор **Владимир Иванов**

26. Стоименов, Й., Стоименова, М., Коева, П., Коев, Г., Попов, П., Стоименова, Л. *Психиатричен Енциклопедичен Справочник*. К. МАУП, 2003; Електронен ресурс, 2010.

ISBN 966-608-306-X; ББК 56.14.я2. (диск с електронен вариант на Справочника е предоставен на членовете на Научното жури).

Review:

Human knowledge develops at an amazing speed and, as a result of this, it is becoming increasingly more difficult for the separate investigator to embrace its scope or even concentrate his interests and efforts in a particular field. Fixation, storing and utilization of information is narrowed down in the direction of the daily use of the enormous potential of computer technologies. There has been even some talk of the end of the printed book and the traditional publishing activities. But such an extreme view could hardly be taken as feasible. The book has its advantages, offers convenience in its use and even imparts a certain positive emotion. However, I tend to think that the publishing of books (in particular, sources of scientific and scholarly information) must take into account the specificity of our time. The unbelievable dynamic of life, ever more increasing, as well as the feeling of anxiety caused by the lack of time in which the man of today often finds himself in, renders, to a certain extent; certain large monographic works anachronistic — for their being thousands of pages long. This, in its turn, heightens the relative significance of those editions aimed at offering timely information with a minimal loss of time and makes reference manuals and specialized dictionaries more and more necessary and appealing to the audience.

The dictionary is an interpretive one, as well as eponymic and etymological: indicated are the origins of the words and their exact designations in Greek or Latin, less often in other languages like French, German, English or Italian. A special feature of the work is the wide employment of synonyms — in which medicine in general and psychiatry in particular are rather rich. References are made throughout in a detailed way, and this is especially important for both the specialist — to raise his general knowledge and his professional expertise, and for the layman — to help him become quickly and effectively aware of a subject matter not quite known to him.

Another essential feature of the work is the exhaustive information about terms through explanations of their content, embracing their different variants and kinds etc. — whenever this has been deemed necessary, of course. It has thus become possible to create a more thorough understanding of the various manifestations of a particular phenomenon.

27. Стоименова, М. *Самоубийството – изход или решение*. Монография. Дита-М България ООД, 2014 (под печат).

Анотация:

В монографията са представени основни понятия, използвани днес за анализ на суицидните и свързани с тях феномени. Налага се професионален принцип на индивидуален подход към лицата, при които се откриват едни или други варианти на автоагресивно поведение. Основно и задълбочено внимание се отделя върху анализа на индивидуалните характеристики на хората, извършили суициден опит и останали живи по независещи от тях обстоятелства. В процеса на суицидологичния анализ се разглеждат всички етапи на автопокушение, мотивите и избора на средства, както и емоционалните характеристики на действията и преживяванията в пресуицидния период. Авторът умело налага схващането за необходимия нозоцентричен подход при оценката на суицидното поведение при лицата с психични разстройства или нестабилно емоционално състояние. В книгата е извършен многопосочен клинично-суицидологичен анализ на суицидното поведение. Задълбоченото и всестранно разглеждане на процеса на суицидната организация е от значение не само за лечебната и профилактична работа, но и за диагностиката на различните психични разстройства.

Книгата е особено полезна с изчерпателния справочник, с подробно разяснени над 150 суицидологични термина. Независимо от подчертано научния си характер, тази монография ще бъде изключително полезна в работата на широк кръг специалист – педагози, медици, психиатри, юристи, журналисти, социални работници, а също така и за близките на хора с автоагресивно поведение.

Авторът ни предоставя възможността да преминем по тънката линия разделяща битие и небитие, да погледнем през очите на отчаянието и решителната храброст на човека пречупил инстинктите си и избрал еднопосочен изход от отчаянието и страданието.

Появата на тази книга е особено ценна в епохата на стремително увеличаване на суицидни актове в световен мащаб. Дълбоко убедени сме, че с нейната поява ще се запълнят множество празнини в познанието за великото тайнство на акта на самопокушение.

Доц. д-р С. Овсепян, дм

Учебници, учебни ръководства

28. Стоименов, Й., Стоименова, М., Стойчев, Р., Коев, Г., Александрова, М., Коева, П., Попов, П. *Съдебна Психиатрия. Учебник за студенти по право п/р на проф. Й. Стоименов*. АИ „М. Дринов“, София, 2000, 360.
ISBN 954-430-687-0 Цитирания - 2

Предговор:

Представяме Ви третото издание на „Съдебна психиатрия“.

Първият учебник по Съдебна психиатрия за студенти по право (Й. Стоименов) у нас е от 1980 г.

Второто издание - 1988 г. (Й. Стоименов, Ив. Рачев), е значително разширено, като е отделено повече място на съдебнопсихиатричната оценка на психичните разстройства. Това се изтъква като сериозно негово предимство.

И двете книги се изчерпваха доста бързо, тъй като представляваха интерес освен за студентите по право, за всички юристи, а също така и за всички психиатри и интересувачи се от проблемите на съдебната психиатрия.

Представеното трето издание по наша преценка е също качествено подобро - разширена е съдебната справка по разглежданите проблеми и са застъпени в по-голяма степен някои основни раздели на граничната дисциплина - съдебна психиатрия. Очакваме, че то ще се посрещне също с голям интерес от нарасналия брой студенти по право в юридическите факултети, а също така и от всички юристи. Авторският колектив ще приеме всички добронамерени критични бележки, които ще ни бъдат предложени, с цел по-доброто качество на евентуални бъдещи издания.

Авторите

29. Стоименов, Й., Стоименова, М., Коев, Г., Коева, П., Попов, П. *Съдебна Психиатрия. Учебник за студенти по право п/р на проф. Й. Стоименов*. АИ „М. Дринов“, София, 2003, 452.
ISBN 954-430-928-4 Цитирания – 5.

РАЗДЕЛ ПЪРВИ: Обща характеристика на психиатрията и съдебната психиатрия

Глава четвърта: Съдебнопсихиатрична и съдебнопсихологична експертиза по наказателни дела / 78-135.

Глава пета: Съдебнопсихиатрична и съдебнопсихологична експертиза по граждански дела / 135-167.

РАЗДЕЛ ВТОРИ: Основи на общата психопатология

Глава трета: Психична дейност, сфери на психичната дейност и техните функции в норма и патология / 203-248.

РАЗДЕЛ ТРЕТИ: Психични заболявания, обособено като болестни единици и тяхната съдебнопсихиатрична оценка.

Глава първа: Шизофрения / 255-275.

Глава втора: Разстройства на настроението (афективни разстройства) / 275-293.

Глава четвърта: Заболявания свързани предимно с увреди на интелекта – олигофрени, деменции / 312-327.

Глава пета: Реактивни състояния – неврози, психогенни психози / 325-338.

Глава шеста: Личностови разстройства / 338-343.

Глава девета: Разстройства във връзка със сексуалните функции / 383-395.

Предговор:

Драги читатели - студенти по право, юристи (съдии, прокурори, следователи, адвокати) и всички Вие, които се интересувате от въпросите на съдебната психиатрия.

Първият учебник по Съдебна психиатрия за студенти по право у нас е издаден през 1980 г. от Й. Стоименов.

Второто издание - 1988 г. (Й. Стоименов, Ив. Рачев) е значително разширено, като е отделено повече място на съдебнопсихиатричната оценка на различните психични разстройства. Това (още тогава) бе изтъкнато като сериозно негово предимство.

И двете книги се изчерпваха доста бързо, тъй като представляваха интерес за студентите по право (за които бяха предназначени), за всички юристи, а така също и за всички психиатри, психолози и за специалисти от други специалности, интересувани се от съдебната психиатрия.

Въз основа на този интерес (а и на необходимост) през 2000 г. значително по-разширен авторски колектив (Й. Стоименов, М. Стоименова, Р. Стойчев, Г. Коев, М. Александрова, П. Коева и П. Попов) подготви и издаде третото издание на

учебника по Съдебна психиатрия. По преценка на авторския колектив третото издание бе също качествено подоброено - разширена бе съдебната справка по разглежданите проблеми и бяха застъпени в по-голяма степен някои основни раздели на граничната дисциплина - съдебната психиатрия.

Представеното четвърто издание на учебника по Съдебна психиатрия основно по структура и съдържание наподобява третото, но е допълнено главно по отношение на проблемите, произлизащи от нарастващата необходимост от съдебнопсихологични познания при изготвянето на съдебна експертиза за оценка на психичното състояние на участващите в съдебния процес лица. В много случаи психологичната оценка заема еднакво или дори водещо място в представяната пред съответния орган експертиза, от чието заключение той следва да обоснове най-правилно и обективно своето решение. По-подробно и по-пълно са развити и въпросите за експертизата на освидетелствани участници в сексуални престъпления (и при наличие на сексуални нарушения).

Включен е и нов раздел. според нас много съществен, за съдебнопсихиатричната и съдебнопсихологичната експертиза при лица с наркоманна зависимост и за лица, които разпространяват наркотични вещества. В ежедневната психиатрична, психологична и съдебна практика все по-често се установява сериозността на проблема и необходимостта от прилагане на медицински, психологични, юридически и други социални мерки.

Авторите

30. *Съдебни експертизи*. Авторски колектив: Цанков, П., Кунчев, Й., Коцева, Е., Павлов, П., Цанков, Й., Стоянов, А., **Стоименова, М.**, Йонов, Й., Халачева, Л., Томов, Н. ВСУ „Черноризец Храбър“, Варна, 2012, 451с.
ISBN 978-954-715-552-7

ОБОСОБЕНА ЧАСТ:

Глава единадесета: *Съдебна психиатрична експертиза* / 334-360.

Глава дванадесета: *Съдебна психологична експертиза* / 360-371.

Предговор:

[...]

Предлаганият на вниманието на читателите учебник по съдебни експертизи се състои от две части - обща и особена.

В **Общата част** са разгледани общитеоретичните въпроси предметът, методите и системата на учебната дисциплина „Съдебни експертизи“. Отделено е значително място на организацията на съдебната експертиза, анализирана е нормативната ѝ база, направени са редица предложения **de lege ferenda** за усъвършенстване на съдебната експертиза; разгледани са основните въпроси, свързани с подготовката и извършването ѝ, акцентирано е върху оценката на експертното заключение. Поради това, че нейното място се откроява не само в процеса на доказването, но и за ограничаване на престъпленията, като се акцентира и върху превантивният аспект на експертизите, доколкото чрез тях се разкриват конкретни обстоятелства, способстващи за извършване на престъпления.

Особената част е посветена на различни видове експертизи - съдебнокриминалистични, съдебномедицински и съдебнобиологични, съдебнопсихиатричните и съдебнопсихологичните експертизи, съдебно-счетоводните, финансово-икономическите и експертизите за оценка на вещи, услуги и недвижими имоти. Към съдебните технически експертизи са разработени проблемите на съдебните автотехнически експертизи, на съдебните пожаротехнически и строителнотехнически и агротехнически експертизи.

Задълбочено са разработени проблемите и на най-значимите съдебни химични и физика-химични експертизи, на съдебните екологични и съдебните ветеринарномедицински експертизи и др.

[...]

Необходимостта от притежаването на специални знания в „различните области на науката често пъти довежда до отъждествяване на съдебните експертизи с интердисциплинарните науки, граничещи с всички клонове на науката. На тази основа - авторският колектив прие, че Особената част следва да се разработи от изявени специалисти в съответната научно приложна дейност - лекари, юристи, инженери, физици, химици, биолози. С това се целеше не библиографско изучаване на медицината, икономиката, химията, физиката, биологията, ветеринарномедицинските постижения и др., а задълбочено познаване същността на отделните видове експертизи в съответната научна област и в практиката.

Книгата е предназначена за подготовката на студентите по дисциплината „Съдебни експертизи“, както и за разследващите органи, прокурори, съдии, служители от МВР, Министерството на правосъдието, и за всички, които проявяват интерес към проблемите на съдебните експертизи.

От авторите

31. Психиатрия. Учебник за студенти и специализиращи лекари. Авторски колектив п/р на професор В. Миланова. МФ, 2013, 552

ISBN 978-954-420-301-6

Стоименова, М. Глава осемнадесета: Съдебна психиатрия / 444-477.

Предговор: В масовата култура битува широк набор от действително разнообразни и понякога доста превратни представи за това какво всъщност е психиатрията. Най-различни, далечни на медицината „специалисти“ се смятат за компетентни да предлагат информация и съвети по проблеми на психичното здраве, без дори да правят разлика между психиатрия и психология. Не е чудно, че една немалка част от студентите първоначално подхождат към обучението си по психиатрия именно с тези представи. Там се смесват асоциации с кушетката на Фройд, електрошоковите наказания от „Полет над кукувиче гнездо“, конспиративната атмосфера от „Красив ум“ и пр. За широката публика тази медицинска наука остава забулена в една мъглява атмосфера на неяснота, обърканост и безсмислени терзания. Лошото е, че тези представи са абсолютно подвеждащи. Хубавото е, че студентите много скоро се убеждават, че те са абсолютно погрешни.

[...]

Този учебник е замислен като инструмент, който да помогне на студентите и обучаващите се лекари да се учат от пациенти и от учителите си. Ние, авторите, се старахме да бъдем простички, ясни и фактологични. Препратките са предназначени за студенти, които искат да се задълбочат по темите в отделните глави. Написахме този учебник главно за студенти по медицина и за специализиращите лекари през първите години от обучението им. Но очакваме той да бъде полезен и за други специалисти, които търсят психиатрична подготовка от позицията на други дисциплини като психиатрично сестринство, медицинска психология, социална работа. Ние се надяваме, че използвайки този учебник като инструмент, студентите от всички възрасти и специалности ще се научат да работят с удоволствие с болни с психиатрични проблеми и ще овладеят изкуството и науката на съвременната психиатрия.

Резюмета от международни научни форуми, публикувани в научни списания или сборници с резюмета на научни прояви

1. Коев, Г., Коева, П., Стоименова, М. *Клинико-електроенцефелографски проучвания при депресивни и манийни синдроми с различен произход*. XI Дунавски симпозиум по психиатрия, София, 8-10.VI.1984. Сб. рез. 80-81.

Резюме:

Изследванията през последните десетилетия показват, относително специфични (характерни) ЕЕГ изменения при болни с различни ендогенни и екзогенни психози. В достъпната литература има малко работи посветени на успоредното изучаване на клиничната характеристика на манийно-депресивната психоза, воденото лечение, резултатите от него и динамиката на БЕА.

Авторите правят опит за едновременно съпоставяне на всички тези показатели. Изследвани са общо 80 болни от различни възрастови групи, в различните фази на болестта (депресивни и манийни) и в лucidните интервали. Болните са лекувани с антидепресанти, а при част от тях е правен е електрошок. При всички изследвани и изучавана БЕА в динамика като са анализирани качествено повене от 300 ЕЕГ-ми.

Съпоставката на динамиката на БЕА с характера на синдромите, провежданото лечение и неговия ефект показва интересни закономерности със статистическа достоверност. Като най-типично за депресиите се сочи общото занижаване трасето на електроенцефалограмата и изместване към бавните ритми, а при маниеите леко увеличение на Бе-та вълните и доминиране на честите ритми. С клиничното подобрене ЕЕГ постепенно, макар и бавно се нормализира.

Получените резултати и опита за техния анализ дават основание на авторите да смятат, че поставеният от тях проблем е перспективен и налага по-нататъшна разработка и търсения с оглед изясняване патогенетичните механизми на депресивните и манийните синдроми.

2. Коев, Г., Коева, П., Стоименова, М., Обрешков, Н. *Клинични, компютърнотомографски и електроенцефалографски корелации при болни с хроничен алкохолизъм*. XI Дунавски симпозиум по психиатрия, София, 8-10.VI.1984. Сб. рез. 67.

Резюме:

Редица автори установяват, че при болни с хроничен алкохолизъм още в ранния стадий на болестта настъпват различни мозъчни промени, изразяващи се най-често с атрофични процеси.

С оглед установяване характеристиката и динамиката на тези изменения, авторите провеждат проучване на група болни, при които се правят клинични, компютърно-томографски и електроенцефалографски изследвания. Болните са с хроничен алкохолизъм в различна възраст.

Клиничните изследвания установяват стадия на болестта, наркоманната промяна на личността и особено признаците на алкохолна деменция. Скенограмите на мозъка се правят на 4 нива, за да констатираат промените в различните мозъчни структури. ЕЕГ изследванията установяват промените в БЕА чрез 16-канален ЕЕГ „Шварцер“. Наблюдават се известни характерни промени в зависимост от давността на алкохолната интоксикация и давността на заболяването. По-изразени са измененията в БЕА на мозъка, както и компютърните данни на мозъночорова атрофия при по-напреднали стадии на болестта. Открива се своеобразна корелация между резултатите от различните изследвания: клинични, компютърно-томографски и електроенцефалографски.

3. Стоименова, М. *Детска невротичност и начало на образователния процес. Осми Европейски конгрес по детска психиатрия. Постер, Варна, 22-27.11.1987.*
Резюме:

In a research study we have done we recorded the dynamics of neurosis in children during their first year of schooling, some factors which take part in the genesis of neurotic disturbances and last, but not least some peculiarities in their clinical involvement through the indicated period of man's life-cycle. Data collected on neurosis by the end of 1st school year shows an increase of 31.4% compared to the basic data at the beginning of the year. All of this is an evidence of how actual the problem is today. This dynamic becomes especially alarming when we speak about children who have begun school at the age of 6. At the end of the experiment the results of all tested from this age-group show that the neurotically disturbed total up to 67%. We also established an unmistakable interdependence between child neurosis and disadaptedness and some factors from the social environment of the first grade students: the number of children in the family; the mother's neurotic state; absence of harmony between the parents; the mother's preoccupation, etc.

4. Попов, П., Стоименова, М., Джунов, О. Некоторые современные судебно-психиатрические аспекты алкогольно-сообусловленных инкриминаций. Симпозиум молодых специалистов судебной психиатрии, Москва, 3-5 февраль, 1988. Сб.науч.трудов, 88-91.

Аннотация:

Опрос направлен на создание сплит-корреляции между различными социально-демографическими и биологических факторов в антиобщественном поведении и общественно опасных деяний, совершенных в состоянии алкогольного опьянения. Исследуются 85 лиц по уголовным делам, связанных с осуществлением ООД в состоянии алкогольного опьянения. Установлена логическая рецидивность антисоциального поведения у лиц, злоупотребляющих системного алкоголя. 80.44% из всех обследованных находятся в возрасте 16 -30 лет. Относительно низкая доля ООД, связанные с употреблением алкоголя, обнаруживается у лиц с одновременным психическим заболеванием. Только один из всех пробандов был в состояние острого психоза во время совершения ООД. Самая высокая криминогенность была установлена у лиц с психопатическом строение личности (54.26%). Тяжёлые деяния против личности (убийство, покушение на убийство, изнасилование) были найдены у лиц без алкогольной зависимости, а только во время эпизодического злоупотребления.

Резюмета от участия в научни прояви в чужбина

5. Стоименова, М. *Psychological and clinical research of neurosis in first grade students*. Psychiatry today – Accomplishments and promises, VIII World congress of psychiatry. Athens, 13th-19th October, 1989. Abstracts, p.351.

Summary: In the research study we have recorded: the dynamics of child neurosis during one's first year of schooling; some factors which take part in the genesis of neurotic disturbances; and some peculiarities in their clinical evolvement through the indicated period of man's life cycle. The collected data on neurosis after the end of the first school year shows an increase of 31.4% compared to the basic data from the beginning of that year. All this indicates how actual the problem is today. This dynamic becomes especially alarming when we speak about children who have started school at the age of 6. At the end of the experiment the results of all tested from this age-group show that the neurotically disturbed total up to 67%. We also established an unmistakable interdependence between child neurosis and disadaptadness and some factors from the social environment of the first grade students: the number of children in the family; the mother's neurotic state; absence of harmony between the parents; the mother's preoccupation, etc.

Резюмета от научни форуми в България

6. Гайдарова, Р., Димитрова, П., Миланова, В., Коев, Г., Стоименова, М. *Някои клинични особености на синдрома на Кандински-Клерамбо при интоксикационни психози*. Втора научна сесия на ВМИ Плевен, 21-22 ноември, 1981. Сб. рез., с.102.

Резюме:

Синдромът на Кандински-Клерамбо съчетава налудности за преследване и въздей ствие, псевдохалюцинации и психичен автоматизъм. Феноменът е осев синдром при хроничните халюцинаторни психози от шизофрениния кръг, сложен по своята структура и засягащ дълбоко личността. Понастоящем симптоматиката му е обогатена и включва отнемане, влагане и звучене на мисли, импулсивни дей ствия, които се преценяват от болния като резултат на външно въздей ствие. От някои автори той се счита за патогномоничен за шизофрениите психози. Още Клерамбо обаче посочва, че наличието на психичен автоматизъм и състоянието на вербална халюциноза освен при ендегенните психози се среща и при интоксикационните психози, което в съвременната френска литература е познато като „голям синдром на Клерамбо“. А. В. Снежневский и С. Ю. Циркин (1980) посочват различни негови варианти по протичане и структура при шизофренията. М. Г. Гулямов (1972) счита, че при екзогенните психози той има характерна динамика.

Нашата задача е да се опишат болни с интоксикационни психози, съдържащи този синдром и да се посочат някои негови особености.

Изучени и описани подробно бяха три болни с остри интоксикационни психози и синдром на Кандински-Клерамбо. Сравнявайки ги по протичане и структура с този при шизофренията се установи: обикновено протичането е по-краткотрайно и остро; липсва тенденция към систематизация на налудностите; афекта е стеничен за разлика от шизофренията, където има редукция на енергетичния потенциал; липсва аутизъм.

7. **Стоименова, М.** *Към въпроса за невротичните полови разстройства.* Втора научна сесия на ВМИ - Плевен, 21-22 ноември 1981, 161-166 (пълен текст).

Резюме: Проведено е наблюдение и лечение на 32 пациента с преждевременна еякулация. При 11 от тях е установена урологична, най-често инфекциозна генеза на разстройството. При останалите сексуалната дисфункция е вследствие на различни психологични фактори, сред които на първо място се извяват нехармонични партньорски взаимоотношения. Приложена е психотерапевтична методика на "влизване в нови сексуални роли" с позитивно кондициониране при справяне с поставените задачи. При 51,4% от пациентите бяха отчетени позитивни резултати след 4-6 седмици.

8. **Стоименов, Й, Коев, Г., Стоименова, М.** *Ранна реадaptация и ресоциализация на психично болните. Основни принципи и етапи на ресоциализацията.* . Втора научна сесия на ВМИ Плевен, 21-22 ноември, 1981. Сб. рез., с.101.

Резюме: Най-съществена особеност на всяко психично заболяване е десоциализацията и дезадаптацията на болните, т.е. разстройство на пълноценната социална адаптация, което се изразява в различни по-дълбочина нарушения на семейната, трудовата и социална, в широк смисъл на думата, свързаност.

Лечението трябва да включва средства и методи, които водят до спиране на десоциализацията и пълноценна ресоциализация. Традиционните на чини на лечение в психиатрията (главно биологичните) и продължителното престояване в психиатричните заведения недопринасят за ресоциализацията, а в много случаи и значително задълбочават десоциализацията и дезадаптацията.

Широкото застъпване в последните години и правилно прилагане на социотерапията се отразява върху забавяне на процеса на десоциализацията и благоприятства ресоциализацията.

Основни принципи за ресоциализация са: а) да се прилага във всички етапи на лечението (болнично и домашно); б) да включва различни средства (трудова терапия, занимателна и култур терапия); в) да намали до максимум откъсването на болния от обичайната за него социална среда; г) да обезпечи оптимални условия на социална свързаност във всички етапи на лечението.

Етапите на ресоциализацията (по подобие на видовете профилактика) могат да се определят: а) първичен ранен – още в началото на заболяването и по време на болничното лечение; б) вторичен – след завършване на болничното лечение на първия (първите) пристъпи на болестта; в) третичен – в периода на хронифициране на заболяването.

В катедрата се прилага широк (за всички болни – независимо от вида и стадия на заболяването) режим на лечение при „отворени врати“ с ранно преминаване към домашно лечение. Анализът на данните показва добри резултати за повлияване на болестния процес и преди всичко върху разстройствата произтичащи от десоциализацията.

9. Бъркашки, А., Стоименова, М., Ралева, П. (Плевен) *Полови разстройства и депресия*. V Национален конгрес по психиатрия, София, 14-16 ноември, 1986. Сб. рез. 48.

Резюме:

Проучени са 47 души – 30 мъже и 17 жените със сексуални смущения. Пациентите бяха щателно урологично и гинекологично изследвани, за да се изключат органични заболявания, които са наблюдавани в 11% от случаите.

При 75% от изследваните пациенти мъже се установява слаба ерекция и еякулацио прекокс. При жените преобладаващо състояние (70%) са случаите на хипо- и аноргазмия, която най-често е психогенно обусловена. Същото се отнася и за повечето случаи с вагинизъм. При всички проучени от нас пациенти беше диагностицирана различна по степен на изразеност депресивна симптоматика (невротична и „ларвирана“).

При 5 от мъжете и 15 от жените депресивната болест предхожда появата на сексуални смущения. При тези пациенти приложените сексопротективни средства, както и рутинните психотерапевтични прийоми не дадоха резултат. Оплакванията отзвучаха паралелно с овладяването на депресивния епизод.

10. Кокошкарлова, А., Хранов, Л., Стоименова, М., Тодоров Т., *Тест на Derogatis при болни с невротични разстройства*. Работно съвещание по тема 5.1. от Програмата за комплексно изследване на човека и неговия мозък. София, 25 декември, 1987.
11. Кокошкарлова, А., Хранов, Л., Тодоров, Т., Стоименова М. *Резултати от някои психологични личностови методи при болни с невротични разстройства*. Работно съвещание по тема 5.1. от Програмата за комплексно изследване на човека и неговия мозък. София, 25 декември, 1987.
12. Кокошкарлова, А., Хранов, Л., Тодоров, Т., Стоименова, М., 1987. *Житейски събития, психосоциален стрес и невротични разстройства*. Ibidem.

13. Попов, Пл., Стоименова, М. *Принудителни медицински мерки при лица с анти-социално поведение в състояние на алкохолно опиване*. Втора национална конференция по медицинска деонтология и право. Албена, 26-27 май, 1989. Доклади и резюмета на научните доклади, 154.

Резюме:

В научната литература има различни данни за антисоциалното поведение и инкриминациите, извършени от лица (зdravi и психично болни, вкл. и с алкохолна зависимост) в състояние на алкохолно опиване - от 30% до 70%.

Цел на настоящото проучване е да се установи при каква част от лицата „освидетелствувани от сътрудници на секция „Правнодеонтологична психиатрия“ при НИНПН - БМА, през 1984 г. се е приело, че е необходимо прилагането на принудителни медицински мерки лечение).

От общо 183 съдебно-психиатрични експертизи през 1984 г. във връзка с антисоциално поведение и (или) инкриминации в състояние на алкохолно опиване (обикновено, усложнено и патологично) са били 79 (43.16%). При 29 от тях (36.70%) са предложени принудителни медицински мерки, както следва:

- при 8 (10.79%) от извършилите инкриминации в състояние на алкохолно опиване е предложено лечение по чл. 92 от НК;
- при 2 (2.53%) е предложено лечение по чл. 89 от НК;
- при 9 (11.39%) е предложено лечение по чл. 40 от НК;
- при 8 (10.79%) е предложено лечение по чл. 59 от ЗНЗ;
- при 1 (1.26%) е предложено лечение по чл. 36 от ЗНЗ.

Същевременно се установява, че 35 (44.3%) от тях са с данни за оформена алкохолна зависимост, а в 9 (11.39%) - със съпътстващи ендогенни заболявания. На базата на получените данни се правят изводи с практическа насоченост.

14. Стоименов, Й., Предов, Н., Предов, С., Стоименова, М. *СПИН и евтаназия – деонтологични, социалносекологични и виктимологични въпроси*. Втора национална конференция по медицинска деонтология и право. Албена, 26-27 май, 1989. Доклади и резюмета на научните доклади, 117-118.

Резюме:

Сложната и многообразна проблематика на Синдрома на придобитата имунна недостатъчност (СПИН) или „чумата на 20 век“, възникна внезапно преди двадесетина години и бързо зае средишно място във всекидневието на цялото човечество. Въпреки настойчивите и в световен мащаб интердисциплинарни изследвания, постигнато е твърде малко за ограничаване на бързо разрастващата се пандемия. Тя поражда широк кръг проблеми: преди всичко медицински, както и социални, правни, трудово-професионални и други.

В тази си разработка ще обсъдим спорния и практически неразработен въпрос за допустимостта под някаква форма на евтаназията в мъчителните и днес нелечими терминални стадии на СПИН. У нас правните норми и Лекарската етика по правило не допускат евтаназията (активна и пасивна). Аналогично това важи и за болните от СПИН. Съществено е обаче, че евтаназията („добрата“ или по-точно „предпочитаната пред живота смърт“) е всекидневна, регламентирана и от закона практика. Същинска евтаназия е законно защитеното право на дееспособния болен да откаже животоспасяващо лекуване. Също и прякото или непрякото самоубийство в терминалните стадии, свързани с лечебно неповлияеми болки и в други такива случаи. Логично е тук да включим и страдащите от СПИН. Тематиката е преди всичко деонтологична – в широк смисъл, като включва не само болния от СПИН, но и близките му. Такива са и социално-екологичните проблеми. Особено сложни са виктимологичните въпроси, породени от СПИН.

15. Попов, П., Стоименова, М., Джунов, О. Някои съвременни аспекти на алкохолно съобусловените инкриминации. Трета национална конференция по проблемите на алкохолизма и наркоманиите. Варна, 25-27 май, 1990. Сб. резюм., 76.

Резюме:

Проведеното изследване си поставя за цел да определи корелацията между различни социо-демографски и биологични фактори при противообществено поведение и извършени обществено опасни действия в състояние на алкохолно опиване. Обследвани са 85 подекспертни по наказателни дела, свързани с извършени ООД в състояние на алкохолно опиване. Установява се закономерна рецидивност на обществено опасно поведение при лицата със системна алкохолна злоупотреба. 80.44% от всички изследвани са във възрастовата граница 16-30 год. Относително най-нисък дял на ООД свързани с алкохолна употреба се регистрирват при пробанди с придружаващо психично заболяване. Само един от всички подекспертни е бил в състояние на актуална психоза по време на инкриминацията. Най-висока криминогенна стойност е установена при лица с личностови разстройства (54.26%). Особено тежките ООД, насочени срещу личността (убийство, опити за убийство, изнасилване) се установяват при индивиди без оформена алкохолна зависимост, а в състояние на епизодична злоупотреба.

16. Стоименов, Й., Иванова, И., Лазов, В., Стоименова-Попова, М. *Наличие и характеристика на психосоматични заболявания у лица с глухонемота.* VIII Годишна конференция на БПА, София, 20-22.10.2000.

Резюме:

Започнатото от нас изследване и изнесените предварителни резултати дават основание за някои съществени изводи: честотата на глухотата и честотата на глухонемотата се относително доста високи. Както по литературни данни, така и от практиката е известно, че все още значителна част от децата родени с увреден слух и тези, при които увреждането е настъпило в ранните години на развитието, не успяват да усвоят в достатъчна степен възможността за словесна / говорна / реч, или тя е на ниво, при което социалната комуникация е крайно непълноценна. Това определено се отразява върху цялостното / адекватното / развитие на личността и нейното интелектуално изграждане.

Изхождайки от изброените психотравмиращи обстоятелства и предпоставки, сред изследвания от нас контингент, се установява значително по-голяма честота на психосоматичните заболявания. Паралелно с това, еднозначно може да се направи и извода, че в кохортата-ПЗ протичат значително по-неблагоприятно, а възможностите за провеждането на пълноценно и комплексно лечение са крайно ограничени. Паралелно с медикаментозните и психотерапевтични методи на лечение е наложително осигуряването на адекватна професионална квалификация и възможности за пълноценна комуникация.

- 17. Стоименова, М., Хранов, Г.** *Обобщен опит от няколкогодишно прилагане на Abilify Maintena. От психологията към ползите за пациента. Фокус върху разстройствата на ЦНС, симпозиум на Lundbeck.* Боровец, 20-22 юни 2014.
- 18. Стоименова, М.** *Атипичните антипсихотици в лечението на биполярната болест. Обучителен модул по биологична психиатрия. “Връзката тяло-душа: новости в изследователската дейност и клиничната практика” - четвърти курс на непрекъснато медицинско обучение на Световната федерация на дружествата по биологична психиатрия, на Българското сдружение по биологична психиатрия и на Фондация “Биологична психиатрия”. Златни пясъци, Варна, 03 – 06. 09. 2004. (приложен сертификат за кредитиране на лектор)*
- 19. Стоименова, М.** *Сероквел при Биполярно Афективно Разстройство – нови перспективи, ново качество на живот.* Симпозиум на Астра Зенека Ю Кей Лимитид. XIV годишна конференция на БПА. Плевен 12 – 15. 10. 2005. (приложен сертификат за кредитиране на лектор)
- 20. Стоименова, М.** *Превенция на рецидив на психичната болест.* Лектор в обучителен модул от непрекъснато обучение на Световната федерация на дружествата по биологична психиатрия, на Българското сдружение по биологична психиатрия и на Фондация “Биологична психиатрия”. София, 11 октомври 2006. (приложен сертификат за кредитиране на лектор)
- 21. Стоименова, М.** *Психиатрични проблеми в общата практика.* Годишна национална конференция на общопрактикуващите лекари в България. Враца, 22 април 2007. (приложен сертификат за кредитиране на лектор)